

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2016/17:8

Onsdagen den 19 oktober

§ 1 Europeiska rådet

Statsminister Stefan Löfven

Information och samråd inför möte i Europeiska rådet den 20–21 oktober 2016

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God eftermiddag! Då har EU-nämnden samlats för sammanträde. I dag har vi information och samråd inför Europeiska rådet, och det är statsministern som besöker nämnden. Det är ett öppet samrådsmöte, ska folk vara medvetna om. Efter statsministerns inlägg kommer partiernas representanter i EU-nämnden att få ordet i storleksordning.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Det här mötet i Europeiska rådet börjar i morgon eftermiddag och väntas hålla på till på fredag. På dagordningen står flera frågor som är viktiga för Sverige. Det är framför allt frågor om migration och handelspolitik samt utrikespolitiska frågor som främst rör Ryssland och Syrien.

Jag börjar med migrationen. Den här gången står den mer externa dimensionen av migration i fokus. Här har flera framsteg gjorts under sommaren och hösten. Regelverket om den europeiska kust- och gränsbevakningen har trätt i kraft, processen med de skraddarsydda landpaketen har kommit igång och kommissionen har presenterat ett förslag om en extern investeringsplan, bara för att nämna några exempel. Samarbetet med så kallade tredjeländer för att främja en positiv utveckling i närområdet är viktigt, och det är bra att det utformas genom skraddarsydda lösningar och i partnerskap med enskilda länder. Sverige är aktivt i detta arbete. Regeringen skulle gärna se ett ökat samarbete med fler länder.

Avtalet som slöts med Afghanistan häromveckan för ett ordnat återvändande är en viktig del i migrationspolitiken och någonting som regeringen har drivit på för att få till stånd. Ett effektivt återvändande för dem som har fått avslag på sin asylansökan krävs för ett trovärdigt och hållbart asylsystem i EU. Samarbetet måste fortsätta med fler länder, kring både återtagande och utveckling.

Det är också glädjande att förhandlingarna om det gemensamma asylsystemet har kommit igång, även om det är mycket långt kvar innan vi har ett fungerande och rättvist system på plats. Samtidigt måste medlemsstaterna agera solidariskt och genomföra de beslut som tidigare har fattats, till exempel vad gäller vidarebosättning och omfördelning av

människor på flykt. Trots ansträngningar från flera länder är siffrorna fortfarande alldeles för låga.

Europeiska rådet ska följa upp samarbetet mellan EU och Turkiet i migrationsfrågorna. Den generella bedömningen är att samarbetet är mycket viktigt och har givit resultat. Vi behöver dock ständigt följa upp att både EU och Turkiet uppfyller sina delar i genomförandet. Turkiet måste fokusera på de kvarstående utmaningar som kommissionen har identifierat för att turkiska medborgare ska kunna bli föremål för viseringsfrihet i EU.

Fru ordförande! Handel är den andra stora frågan på dagordningen. Här förväntar vi oss en bred diskussion. Regeringen anser att det är viktigt att diskussionen blir balanserad och framåtblickande. Jag kommer särskilt att lyfta fram de tillväxt- och jobbskapande möjligheter som de bilaterala handelsavtalen med USA och Kanada kan ge.

Samtidigt ser vi protektionistiska tendenser bland flera medlemsstater, som vill se en ökad användning av skadliga handelspolitiska åtgärder för att skydda inhemsk ekonomisk verksamhet. Det här riskerar att slå mot svensk industri och mot svenska konsumenter. Det är inte rätt väg att gå, och det kommer jag att vara tydlig med.

En progressiv handelspolitik bidrar till en hållbar tillväxt, ökad sysselsättning och en mer konkurrenskraftig europeisk ekonomi. Det är därför viktigt att balansera den handelspolitiska debatten och visa på de fördelar som en öppen och global handel ger.

Jag beklagar att EU:s handelsministrar i går inte kunde enas om handelsavtalet med Kanada, det så kallade CETA. Jag har dock hopp om att de utestående frågorna ska kunna lösas ut så att avtalet kan undertecknas vid toppmötet mellan Kanada och EU den 27 oktober.

Fru ordförande! Den tredje dagordningspunkten är utrikesfrågor. Här ska Europeiska rådet föra en strategisk diskussion om EU:s relation till Ryssland. Rådets ordförande Donald Tusk har varit tydlig med att den diskussionen inte kommer att utmynna i några slutsatstexter. Beslut om fortsatta sanktioner ska inte tas vid det här mötet i Europeiska rådet utan i december.

Tack vare ett målmedvetet arbete de senaste åren har EU trots medlemsstaternas olika utgångspunkter lyckats formulera och behålla en enighet kring en tydlig Rysslandspolitik. Här har Sverige varit ett av de mest pådrivande länderna för att markera att det ryska agerandet i Ukraina inte är acceptabelt. För svensk del bör det främsta målet med morgondagens diskussion vara att EU även i fortsättningen står enat bakom den nuvarande politiken. Sanktionerna som har införts med anledning av det ryska agerandet i Ukraina är en viktig del av den politiken och bör ligga fast så länge Minsköverenskommelsen inte har uppfyllts.

Rysslands agerande i Ukraina är fortfarande destruktivt. Ukraina kan inte förväntas fatta de inrikespolitiskt svåra beslut som ingår i Minsköverenskommelserna så länge säkerhetssituationen inte förbättrats, och ansvaret för det ligger hos Ryssland. Sanktionerna är tillsammans med stödet till Ukraina EU:s bästa sätt att visa principfasthet och att sätta press på Ryssland att ändra sitt beteende.

Det pågår samtidigt diskussioner i EU:s arbetsgrupp om att utöka delar av Ukrainasanktionerna. Det är en fråga som inte väntas tas upp på Europeiska rådet, eftersom den riskerar att skapa splittring i EU-kretsen,

utan det hanteras i andra processer. För svensk del är vi pådrivande för att se om vi kan få enighet om att utöka antalet individer på sanktionslistan.

2016/17:8
19 oktober

I diskussionen om Ryssland kommer jag också att ta upp frågan om gasledningen Nord Stream 2. Det är en fråga där regeringen känner oro, och den behöver hanteras på EU-nivå.

Under dagordningspunkten om utrikesfrågor kommer också Syrien att tas upp. Även här kommer Ryssland sannolikt att bli en del av diskussionen. Asadregimens och Rysslands urskillningslösa bombande av Aleppo är fruktansvärt. Bilderna på det mänskliga lidandet i Syrien är hjärtskärande. Sjukhus bombas. Små barn dras fram ur ruinerna. Humanitär hjälp når inte fram. Förra månaden attackerades en hjälpkonvoj i ett barbariskt dåd som riktade sig direkt mot de allra mest utsatta.

Attacker mot civila hjälpförsändelser och sjukhus är brott mot krigets lagar och den internationella humanitära rätten. De skyldiga måste ställas till svars. Vi behöver tillsammans sätta tryck på den syriska regimen och på Ryssland. Detta måste få ett slut.

På den här dagordningspunkten kan det inte uteslutas att frågan om sanktioner även mot ryska entiteter kommer upp med anledning av agerandet i Syrien. Regeringen skulle välkomna en sådan diskussion. I det här kritiska läget är det viktigt att Europeiska unionen är beredd att överväga alla åtgärder. Om det visar sig att det finns förutsättningar för att enas om att ta steg mot sådana nya sanktioner avser jag naturligtvis att agera i den riktningen. Men jag vill samtidigt vara tydlig inför nämnden om att en sådan enighet inte tycks vara inom räckhåll i dagsläget.

Låt mig avsluta den här delen, fru ordförande, med att återigen betona att det är viktigt för regeringen att driva på för fortsatt enighet i EU om Ryssland och om sanktionspolitiken.

Fru ordförande! I slutsatserna tas också några globala och ekonomiska frågor upp. Det handlar om att Europeiska rådet ska välkomna EU:s ratificering av Parisavtalet om klimatet och bekräfta redan antagna slutsatser om den inre marknaden.

Låt mig passa på att säga några ord om Parisavtalet, som ändå är en av förra årets stora ljusglimtar i en utmanande tid internationellt sett. EU spelade en viktig roll för att vi skulle få till ett globalt bindande klimatavtal. Genom ett effektivt samarbete kan EU fortsätta att vara en aktör för att vi ska klara av den här omställningen globalt.

Under dagordningspunkten om globala ekonomiska frågor tas också tillväxtfrågor upp. En av dem rör kommissionens förslag om Europeiska fonden för strategiska investeringar, Efsi. Regeringen har tidigare drivit på och fått gehör för att en oberoende utvärdering ska göras innan beslut fattas om eventuell förlängning. På det här mötet fattas alltså inga beslut i den delen. Däremot väntas Europeiska rådet skicka en uppmaning till finansministrarna om att anta en gemensam position när utvärderingen har gjorts.

Vidare kommer Europeiska rådet att påminna om betydelsen av framsteg i kampen mot ungdomsarbetslösheten och av att satsningar görs på unga. Jobb och tillväxt är frågor som vi tillsammans behöver prioritera mer i EU. De hör till det mest grundläggande och mest angelägna som medborgarna förväntar sig att EU levererar i.

Avslutningsvis vill jag nämna att det här är det första mötet för Storbritanniens premiärminister Theresa May. Hon har ombetts att säga några ord om hur Storbritannien ser på brexitarbetet. Men ordförande Tusk har samtidigt varit tydlig med att han inte vill att det förs en diskussion om den frågan på just det här mötet.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Det sista är kanske någonting som kommer att diskuteras desto mer på flera andra möten.

Vi går över till frågor och synpunkter från nämndens ledamöter. Jag börjar med att ge ordet till Socialdemokraternas gruppledare.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Fru ordförande! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen inför morgondagens möte i Europeiska rådet. Det finns verkligen många viktiga, stora och komplicerade frågor på dagordningen.

Statsministern nämnde migrationen, som är och kommer att vara en återkommande punkt. Det här mötet ska framför allt behandla den externa dimensionen och den yttre gränsen och det som har åstadkommit med det. Det är ju ändå fråga om viktiga framsteg. Det är nödvändigt med en yttre gräns om vi ska kunna ha gränslöshet inom EU, så att man verkligen kan röra sig fritt i EU, vilket har varit tanken. Det är också positivt att man har tagit steg mot ett gemensamt asylsystem, för som utvecklingen är måste vi självklart ha gemensamma regler.

Frågan om omfördelning står väl inte högst på dagordningen med tanke på de här externa förbindelserna, men jag vill ändå nämna att fattade beslut måste följas upp. Det är enormt irriterande att vissa länder blockerar det man själv har varit med och fattat beslut om. Det är lika tröttsamt som när kommuner i Sverige runt Stockholmsområdet inte vill ta emot flyktingar utan vill upphäva den typen av beslut. Jag tycker att flyktingar måste få ett solidariskt bemötande, i Sverige såväl som i Europa. De kommer dessutom att bli fler framöver, så vi måste verkligen få detta på plats.

Handel är nästa stora fråga. Den är otroligt viktig för tillväxten och för den sysselsättning som Europa så väl behöver. Tyvärr utvecklas protektionistiska tankar i många länder. Jag beklagar verkligen detta, för jag är övertygad om att det är de som står längst ned på samhällsstegen som får betala det högsta priset när man inför tullar och protektionism och slår vakt om det egna i stället för att jobba ihop.

Jag beklagar att man inte har kommit framåt med CETA-avtalet, och jag hoppas – precis som statsministern – att detta kommer att kunna lösas i annan ordning. Det är faktiskt ett väldigt progressivt avtal, där man beaktar miljö och arbetstagares rättigheter. Det vore väldigt synd om detta inte skulle bli verklighet.

Utrikespolitik kommer att vara en stor fråga, som statsministern sa, med Ryssland och Syrien på agendan. Sanktioner är inte på dagordningen, men jag antar att sådana kommer att diskuteras här i salen. Jag tror att det är helt rätt inriktning att verkligen måna om EU:s enighet. Om inte EU är enigt finns det stora möjligheter för Ryssland att slå in kilar. Enighet är alltså otroligt viktigt, och det är otroligt viktigt för Sverige att man är spelbar i detta och driver realistiska krav, så att man inte måler sig ut.

De fruktansvärda händelserna i Syrien har statsministern berört. Jag förstår att man kommer att återkomma till sanktionsfrågan där också, avseende Ryssland.

2016/17:8
19 oktober

Anf. 5 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Fru ordförande! Det är ett viktigt toppmöte som statsministern ska åka på, och jag kommer att kommentera några av dess delar. Jag kommer att kommentera Rysslandsdiskussionen, som ska föras under middagen och som jag tror är den största och viktigaste frågan som är uppe till diskussion. Vi har också migrationsdelen, och jag kommer att kort nämna någonting om handelsdelen.

När det gäller Ryssland och sanktioner ser vi att situationen i vår omvärld, särskilt i Syrien, förvärras varje dag. Detta gäller också i vårt närområde – då tänker jag särskilt på den rysksponsrade krigsföringen i östra Ukraina.

Både i Ukraina och i Syrien spelar Ryssland en avgörande roll. Vi har alla nåtts av de otäcka bilderna från Aleppo, som skär i hjärtat. Med grymma, systematiska och precisa attacker på sjukhus, sjukvårdspersonal, skolor och försvarslösa civila människor skördar man liv. Vi ser de brutala resultaten av tunnelbomber, klusterbomber och kemiska vapen. Vi ser attacker mot och förhindrande av humanitär hjälp, inte minst den attack mot en FN-ledd konvoj den 19 september som statsministern själv nämnde.

Allt detta agerande måste fördömas. Det måste få ett stopp, och det måste leda till konsekvenser. På toppmötet bör EU, inte bara i ord utan också i handling, visa hur oacceptabelt Rysslands agerande är, både i Syrien och i Ukraina. Detta görs bäst genom förstärkta sanktioner. Vi må inte ha möjligheten att stoppa blodbadet på civila människor och försvarslösa barn med militära medel, men vi kan åtminstone se till att Ryssland får betala ett kännbart ekonomiskt och politiskt pris för sitt agerande.

Det är genom skärpta sanktioner som vi visar att Ryssland får betala ett ekonomiskt och politiskt pris för sitt agerande. Detta är det minsta vi kan göra.

Från Moderaternas sida har vi under en längre tid varit tydliga gentemot regeringen med att vi tycker att Sverige måste vara pådrivande för skärpta sanktioner mot Ryssland. I måndags träffades EU:s utrikesministrar och diskuterade Syrien, efter att både Spanien och Frankrike lyft fram att de vill se skärpta sanktioner mot Ryssland. Från Moderaternas sida beklagar vi att Sverige inte tillhörde den grupp som drev på för att få till skärpta sanktioner mot Ryssland när det gäller Syrien.

Det räcker inte med att bara välkomna diskussionen, utan vi ser gärna att Sverige aktivt driver frågan. De rådsslutsatser rörande Syrien som utrikesministrarna enades om i måndags är för vaga när det gäller Rysslands roll. EU behöver sända tydliga och starka signaler om att inget land kan ignorera den internationella rätten på det sätt som Ryssland har gjort och fortsätter att göra när det gäller såväl Syrien som Ukraina och Krim.

Vi moderater vill att EU beslutar om tre saker. För det första: att personer och företag som är ansvariga för och kopplade till dagens ryska agerande i Syrien sätts upp på EU:s sanktionslista.

För det andra: att krigsbrott i Syrien utreds. Exempelvis har FN rapporter om detta. Hittills under 2016 har fler än 40 sjukvårdsinrättningar angripits. Vi anser att man måste satsa resurser för att på plats samla bevis och dokumentera vad som händer för att en dag ställa de ansvariga till svars.

För det tredje: att EU:s medlemsstater förbinder sig att lagföra de krigsförbrytare som i dag befinner sig i EU.

Med anledning av detta är min fråga till statsministern: Är statsministern beredd att utställa ett löfte om att driva på för skärpta sanktioner mot Ryssland, kopplade till Rysslands agerande i såväl Syrien som i Ukraina?

Migrationsfrågan är nästa fråga som är uppe till diskussion. Den ska återigen diskuteras mellan EU:s stats- och regeringschefer. Det är ju inte första gången frågan dyker upp, utan den har varit uppe på toppmöte efter toppmöte. Frågan har diskuterats inte bara med stats- och regeringschefer, utan även med en rad andra ministrar på deras toppmöten. Det lär fortsätta så, eftersom det dröjer innan EU har kommit till avslut i processen att forma en ny gemensam asylpolitik.

Frågan lär också fortsätta att diskuteras eftersom länder brister i implementering av fattade beslut. Vi ser att flyktingkrisen på intet sätt är över. Flyktingströmmen till EU lär inte minska i styrka – den lär bara öka.

Den rad av åtgärder som statsministern och hans kollegor har fattat beslut om under det gångna året för att komma till rätta med den situation som uppstod förra året, framför allt under hösten, måste implementeras och följas av medlemsstaterna. Därför är det bra att statsministern och hans kollegor nu ånyo ska titta på, som det står i rådsslutsatserna, ”highlighting the importance of implementation” – man ska lyfta upp vikten av implementering.

Detta är grunden. För att en gemensam migrationspolitik på EU-nivå ska fungera måste medlemsstaterna följa de beslut som fattas. Vi anser att regeringen har varit för passiv när det gäller att driva frågan om att följa fattade beslut. Som ett stort mottagarland av asylsökande borde Sverige vara mer drivande och ledande. Sverige skulle ha kunnat ha en ledande position inom EU i utformningen av EU:s nya asyl- och migrationspolitik. Vi anser dock att regeringen i stället för att inta denna ledande position har varit undflyende.

Vi anser att det är dags att visa än mer ledarskap i frågan om implementering. Då handlar det om att driva på diskussionen om sanktioner när medlemsländer inte följer fattade beslut, samt om att driva på för att man tydligare ska använda EU:s budget vid fördelning av flyktingar vid exceptionellt högt tryck.

Vi moderater anser att det är bra att man i nuvarande förslag har med en kostnad för de länder som inte är villiga att ta emot flyktingar. De får betala den kostnaden till de länder som i stället tar emot fler flyktingar. Min första fråga till statsministern när det gäller migration är vad regeringen anser om denna så kallade kostnadsmodell. Vad anser man om att det ska kosta att inte ta emot flyktingar och att inte följa beslut?

Min andra fråga till statsministern är om han nu är villig att aktivt driva budgetfrågan inom unionen, så att det lönar sig att göra rätt och

straffar sig att göra fel. I detta skulle budgeten användas som piska och morot för att följa fattade beslut.

Det är viktigt och bra att man på EU-nivå nu för diskussioner om de grundläggande orsakerna till migration. Vi välkomnar att man tittar på förslag om nya regler för arbetskraftsinvandring. Fler länder borde följa Sverige och öppna för arbetskraftsinvandring enligt den svenska modellen. Min tredje fråga till statsministern är därför om han är beredd att driva på för att fler länder inom unionen ska öppna för arbetskraftsinvandring enligt den svenska modellen.

När det gäller den del av EU:s migrationspolitik som man kallar den externa dimensionen anser vi att det är viktigt att Sverige trycker på för att EU:s yttre gräns skyddas. Detta är det enda sättet att bevara Schengenområdet.

Det är också av stor vikt att skillnaden mellan ett ja och ett nej i asylprocessen är tydlig. Därför anser vi att våra insatser måste vara inriktade på människor som har skyddsbehov. Den som saknar skyddsbehov och nekas asyl måste återvända till sitt hemland. I slutsatserna nämns vikten av detta arbete i varje medlemsstat. Därför vore det intressant att få veta om Sverige har någon plan för att skicka tillbaka människor som har fått ett nej, och hur den i så fall ser ut.

Vi vill se ett förstärkt återvändandearbete på både internationell nivå och på EU-nivå. Vi vill bland annat få till stånd fler återtagandeavtal. De avtal som redan finns måste tillämpas fullt ut. Min fjärde och sista fråga till statsministern när det gäller migration är därför: Kommer statsministern att driva på för fler återtagandeavtal? Och i så fall: Hur?

Sist men inte minst: När det gäller handel och modernisering av handelsskyddsinstrument finns det en referens till att man pekar ut lesser duty rule. Det tycker vi är olyckligt – just den delen är ett viktigt instrument, och vi tycker inte att den ska pekas ut i rådsslutsatserna. Vi vill därför att statsministern agerar för att den stryks.

Anf. 6 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Jag börjar med det Marie Granlund sa om omfördelning och fattade beslut. Vi ligger på hela tiden om detta. Det går knappt en dag med mindre än att vi ligger på om det. Det finns några länder som har gjort ansträngningar med mindre framgång. Det är länder som tidigare inte har gjort det. Man säger att ingen vill flytta dit – att människor kommer dit och sedan flyttar därifrån. Det finns fler problem med detta, men det råder ingen tvekan om att det går alldeles för sakta.

Angående handel och CETA träffade jag Kanadas premiärminister för någon månad sedan. Det är ju klart att Kanada undrar lite grann: Om inte Kanada och EU kan skriva handelsavtal, vilka ska då kunna göra det? Det jobbet pågår dock, och jag hoppas att vi kan komma över de hinder som funnits.

Vad gäller sanktioner är det viktigt med enighet. Den stund vi släpper enigheten i EU finns det en person som kommer att sitta och jubla – han heter Vladimir Putin. Här är alltså enigheten viktig. Vi ska försöka att flytta fram positionerna, men jag vill understryka betydelsen av enighet.

Samma sak gäller beträffande Ulrika Karlssons frågor om sanktioner. Vi är för sanktioner, och det är inte korrekt att Sverige inte har drivit den frågan. Det korrekta är att Sverige har sagt att vi är positiva till sådana

sanktioner, under förutsättning att vi kan nå en enighet. Om vi kommer till en situation där vi inte har enighet i EU är vi i en mycket sämre situation.

Det korrekta är att Sverige är positivt till detta, och vi tänker fortsätta att vara det. Detta är utrikesministerns uppfattning, och det är även min uppfattning.

Krigsbrotten finns med i dokumentet från i måndags – sanktionerna: ”Those responsible for such violations and abuses must be held accountable.”

Vi är eniga om betydelsen av detta. Det här är fruktansvärda brott och ansvar måste utkrävas för dem.

Även gällande migration påstås Sverige vara passivt, men dessvärre är inte heller det korrekt. Det finns inte så många länder som är mer aktiva i den här frågan än vad Sverige är. Vi är aktiva i diskussion med flera andra. Vi ligger på tillsammans med inte minst Tyskland, som vi har ett väldigt bra samarbete med – detta gäller också samarbetet med andra länder.

Vi talar med alla länder i EU om betydelsen av att faktiskt komma fram till en implementering av detta. Under den senaste tiden har vi talat med både Estlands och Portugals premiärministrar om denna fråga liksom även med ordförande Donald Tusk då han var här. Vi ligger på om det med alla vi kan. Det tas upp på varje rådsmöte. Bilden som ges är alltså felaktig.

När det gäller budgetfrågan och om jag kan tänka mig att förhindra utbetalning från budgeten för att komma till rätta med detta finns det i dag inget sådant regelverk. Jag har svarat på frågan förut. Man kan tycka vad man vill om detta faktum, men nu är det så här.

Det är ingen tvekan om att det är en legitim fråga att ta upp. I framtiden måste det finnas en sådan ordning. Man kan inte bara negligera detta, men just nu finns ingen möjlighet att bara dra in en betalning för att vissa länder inte har gjort det de skulle i migrationsfrågan. Det är ändå en viktig diskussion nu. Reglerna borde kunna ändras i den riktningen, och det har vi gett uttryck för.

Vad avser arbetskraftsinvandringen pågår en diskussion om det så kallade blåkortet. Vi får se vart det leder. Kortet är en del i att utöka arbetskraftsinvandringen.

När det gäller skillnaden mellan ett ja och ett nej är det just så som sas. Sverige har för egen del ökat återvändandet. Ungefär 2 000 lämnar Sverige per månad, och det indikerar en årstakt på 24 000. Det var länge sedan vi var på den nivån. Där händer det något, och vi måste hålla i det. Jag är glad över att vi nu har lyckats få avtalet med Afghanistan till stånd. Det måste naturligtvis efterföljas av andra liknande avtal. Detta är ett steg framåt, men vi bör ta det vidare.

I fråga om att ta bort lesser duty rule har länderna enligt beslutet två år på sig att genomföra detta. Vi har samma uppfattning om lesser duty rule, och det är den vi har gett uttryck för och driver. Där är vi helt överens.

Om jag har missat någon fråga kan jag återkomma senare.

Fru ordförande! Precis som vanligt är det ett antal frågor som ska avhandlas på det kommande toppmötet. Jag tänkte först ta upp migrationen, vilket även statsministern började med.

Vi har haft stora problem med migrationen. Många människor har flytt från framför allt Syrien, genom Turkiet och in i Grekland och Europa. Många av dessa har tagit sig till Sverige. Problemet är något som hanteras i både Sverige och Europa. Det ser vi tydligt. Vi ser också att man fortsätter diskussionen om ett steg mot ett gemensamt asylsystem. Det är inget som vi välkomnar, vilket jag också poängterar vid varje tillfälle då detta tas upp.

Med ett gemensamt asylsystem frångår vi oss vårt eget självbestämmande även på detta område. I och med Lissabonfördraget överlät vi en mängd olika politiska områden. Under hela processens gång mellan de olika fördrag som det beslutas om avhänder vi oss ytterligare politiska områden, där svenska väljare saknar en möjlighet att påverka sin egen framtid. Jag tycker att det är fel väg att gå.

Man kan tycka att vissa saker också är bra. Numera talar man om avtal om återvändande och vill gärna ha fler sådana avtal. Regeringen säger att för ett väl fungerande asylsystem måste det också finnas ett återvändande. Det är en diskussion som jag har saknat här i Sveriges riksdag.

Tidigare talade man bara om att man ville ta emot fler och fler. Till slut hade vi en situation då vi insåg att vi inte kan ta emot hur många som helst. Det finns ett tak på hur många människor vi kan ta emot och fortfarande hålla ihop samhället.

Jag vill poängtera att det är bra att vi nu börjar inse konsekvenserna av detta. Men vi ska inte flytta över problemet till Europa och tro att man där kommer att kunna lösa alla våra problem, för det kommer man inte att kunna göra.

I den kontexten vill jag ta upp vidarebosättningen som alltså innebär att om även Sverige följer detta fullt ut kommer vårt mottagande att öka, åtminstone temporärt. Sverige ska ju också ta emot ett antal flyktingar och invandrare från Grekland och Italien. Jag tycker att diskussionen är konstig, framför allt om man vill ha ett gemensamt asylsystem. I ett sådant är väldigt få individer inblandade, vilket jag i och för sig inte tycker är en nackdel. Om man implementerar detta fullt ut skulle det innebära att vi också får ett gemensamt asylsystem. Det tror jag inte att de svenska väljarna vill se.

Svenska väljare tycker tvärtom att asylfrågorna är något av det absolut viktigaste för svensk politik att hantera. Vi i Sveriges riksdag måste ta ett gemensamt ansvar för det. Då duger det inte att endast ett parti här vill lyfta upp dessa frågor på riktigt och på allvar – även om det finns fler partier som har börjat följa efter.

Vad gäller Turkiet nämnde statsministern att landet måste börja fokusera på utmaningar. Det tycker jag är jättebra, sett utifrån den situation vi befinner oss i. Jag hade helst inte velat att vi gick till Turkiet med det avtal som vi gjorde. Turkiet har försatt oss i EU och Sverige i ett slags gisslansituation. Men sett ur rådande kontext, med ett avtal med Turkiet, måste detta avtal fullföljas innan EU öppnar upp för visumliberalisering. Jag hoppas att regeringen står fast vid detta i alla fall.

Vi instämmer med regeringen vad avser handel. Det är bra med handel. Sverige är en liten, öppen ekonomi. Sveriges utbyte med omvärlden har tjänat landet väl, och detta måste vi fortsätta att värna om. Sverigedemokraterna vill däremot inte se absurda handelsavtal, vilka kan leda till absurda stämningar av stater. Detta ser vi dock inte i CETA-avtalet. Det är därför bra att frågan fortsätter att drivas vidare. Det tillfälliga avtalet ska sedan ratificeras.

Vi håller även med regeringen i fråga om Ryssland. Om Sverige kan införa fler sanktioner ska det också göras. Men precis som regeringen tycker vi att det ska göras tillsammans med alla de övriga EU-länderna. Skulle Sverige frångå processen att alla länder ska vara ense om utrikespolitiken – framför allt när det gäller sanktioner mot ett så stort och mäktigt land som Ryssland – kan vi teoretiskt sett få en situation där 20–25 länder vill utöka sanktionerna medan ett eller ett par länder droppar av. Det skänker en otydlighet i vår utrikespolitik, framför allt gentemot Ryssland. Det skulle jag se som en olycklig del.

Jag och Sverigedemokraterna håller med Moderaterna: Om vi kan utöka sanktionerna ska vi också göra det.

Samma saker gäller med Syrien. Sätt mer press på Ryssland i EU, om vi kan! Vi instämmer även där med regeringen. Vi brukar inte instämma så ofta med regeringen, men i dag gör vi faktiskt det.

Vi hade helst velat få lite klarhet i ansvarsfördelningen i Parisavtalet innan man gick till beslut om det. Regeringen känner till vår inställning, men jag vill ändå påpeka detta eftersom man nu åker till ett toppmöte för att diskutera dessa frågor. Vi ville helst inte att frivilliga åtaganden blir tvingande. Det är denna risk vi ser i och med att man gick vidare med det beslut som tidigare tagits här i EU-nämnden och på ministerrådet.

Jag vill poängtera att bindande målsättningar är okej. Vi måste ha ett avtal på internationell nivå. Vi måste kunna föra upp frågorna på internationell nivå och kunna komma vidare. Det är inte detta vi har invändningar emot. Men Sverige är fortfarande ett land som släpper ut väldigt lite växthusgaser. Vi vill se en ansvarsfördelning som leder till att de stora spelarna på marknaden också tar ett större ansvar.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Jag vill säga några ord för Miljöpartiets räkning. Vi har i ett par frågor ett annat perspektiv än föregående talare.

Jag vill göra några reflektioner om migrationen och att det är den externa dimensionen som står i fokus på det kommande mötet. Mötet hålls i en tid med kraftiga krigs- och våldshandlingar i Syrien och Irak, vilket tidigare har kommenterats här och även kommenteras mycket i medierna just nu. Detta får naturligtvis konsekvenser för hur närliggande områden måste hantera frågan om humanitär hjälp. I denna krets ingår även EU.

Det var bra att regeringen häromdagen tydliggjorde att det humanitära stödet till de irakiska områdena utökas. Det är helt nödvändigt att Sverige och andra medlemsstater i EU går vidare och förtydligar att man har en viktig roll att spela för att dessa krigs- och våldshandlingar också ska innehålla en humanitär dimension.

Man kan ge akut hjälp steg för steg. Naturligtvis är det också viktigt att EU håller i det man har initierat, vilket har med migrations- och

utrikessituationen att göra, nämligen att vara en spelare som också tänker på dagen efter kriget. Man måste tänka på utvecklingen och på hur människor som tvingats att fly, som drivits bort från hus och hem och fått sina familjer splittrade ska kunna förenas och kunna återvända dit de vill för att bygga ett nytt liv.

Det är oerhört viktigt att i den externa dimensionen av migrationspolitiken se att detta är en global flyktingkris. En del av det emanerar tydligt i dagsläget från den här zonen i Mellanöstern med kriget och våldshandlingarna där. Detta är så pass nära EU:s territorium. Det kan inte vara en blind fläck, och EU får inte låta sig förblindas av sina interna problem med samarbetet inom unionen på migrationssidan. Man måste ändå vara en kraftfull internationell spelare för humanitär rätt.

Jag välkomnar det som statsministern poängterade extra i slutsatserna, nämligen att man står för att bevisföra och gå vidare för att påtala när krigsbrott sker. Det är oerhört viktigt för efterspelet.

Jag vill också kommentera Nord Stream 2 och är glad att statsministern särskilt tog upp detta med tanke på den säkerhetspolitiska och klimatpolitiska oro som finns i samband med projektet. Trots att vi inte på något sätt har någon utkomst av fossilgasen från Ryssland är det viktigt att Sverige, som en av de mest berörda i närområdet, är tydligt i EU-diskussionen för att fler länder ska se de dimensioner som Sveriges regering ser.

Slutligen vill jag säga något om Parisavtalet och klimatfrågan. Det är viktigt och bra att också stats- och regeringscheferna tar upp detta i det här skedet, även om det redan är konfirmerat och ratificerat ur EU:s synvinkel. Det är inte minst viktigt för att driva på det som är EU:s uppgift nu: att fortsätta leverera och tro på sin modell om att minskade utsläpp leder till utveckling för Europa. Det är något som levererar jobb och mer hållbar ekonomisk utveckling. Det globala avtalet ger en jämnare spelplan i och med att andra länder också nu måste ta ansvar.

Om inte EU kan ställa upp på detta och med sin egen lagstiftningsmodell implementera de olika ländernas utsläppsbanor skulle pressen på andra länder att jobba klimatpolitiskt minska. Detta är den största nackdelen, och det skulle kunna ge dem rätt som säger precis som Sverigedemokraterna att Sverige är så litet och inte har någon påverkan. Om alla länder säger så går klimatet över styr. Jag välkomnar alltså att stats- och regeringscheferna också tar upp klimatfrågan på detta regeringssammanträde.

Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsministern, för redovisningen av de svenska ståndpunkterna inför Europeiska rådet de kommande dagarna!

Jag tänkte börja med Turkiet. Situationen och utvecklingen är bekymmersam, med ökade konflikter i och runt landet. Jag ser inte att det finns någon ståndpunkt eller något ställningstagande från Europeiska rådet i den delen trots att mycket av diskussionen kommer att kretsa runt Turkiet, apropå migrationsfrågan.

Det är på sin plats att Europeiska unionen uttrycker bekymmer över den utveckling som är i och runt Turkiet med den rättsosäkerhet som vi får rapporter om. Det handlar om att turkar nu flyr från Turkiet, för att de inte känner sig trygga och säkra där. Jag har fått rapporter om att för

närvarande kommer en hel del från Turkiet till Sverige som flyktingar. De känner sig inte trygga med den utveckling och situation som är där.

Jag tycker att det är på sin plats att Europeiska rådet uppmärksammar detta, och jag vill gärna höra statsministerns syn i denna del.

Så går jag över till Ryssland. Det är väsentligt, som statsministern också har påpekat, att EU står enat i frågan, likaväl som jag tycker att det är mycket viktigt att Sverige står enat i frågan när vi för fram vår åsikt i Europeiska unionen. Det är viktigt att statsministern lyssnar in vad vi från de olika politiska partierna säger i frågan så att vi kan uppträda som en enad nation i Bryssel när frågan kommer upp.

Jag har inte för avsikt att lägga fram något yrkande i denna del eftersom den inte är föremål för något direkt beslut de kommande dagarna, men jag säger detta i förebyggande syfte apropå att frågan kommer upp till beslut efter en diskussion i december månad.

Den tredje punkten jag tänkte ta upp rör brexit. Jag har tagit upp den vid ett flertal tillfällen. Vad jag förstår är den punkten inte föremål för någon egentlig diskussion, men vis som jag är i Bryssel farande vet jag att det förekommer många diskussioner under hand, och det är viktigt att statsministern i de diskussionerna, som jag är övertygad om kommer att handla om brexit också i vid-sidan-om-diskussionerna, påpekar vikten av att det blir en så snabb process som det bara är möjligt för att överbrygga den osäkerhet som många företagare känner om den process som är på gång. Många investeringar uteblir i dag och därmed också många jobb. Det är synnerligen tråkigt i rådande situation.

Allra sist vill jag återigen påpeka, som vi har gjort många gånger, att arbetskraftsinvandring är viktig som en del av säkra vägar in i EU. Men det finns också ett rent praktiskt skäl till att vi vill ha arbetskraftsinvandring, nämligen att vi vill fortsätta att ha en ekonomisk utveckling i vår del av världen.

Anf. 10 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Jag börjar med vad Johnny Skalin frågade. Vi har kanske lite olika syn. Regeringen menar att ett gemensamt asylsystem i EU underlättar för Sverige. Ju fler som har ansvar, ju lättare är det för respektive land att hantera en sådan situation. Regeringen menar att det är viktigt att vi får till ett gemensamt asylsystem. Det skulle ge fler möjligheter att hjälpa folk på riktigt i respektive land.

I övrigt uppfattade jag att det rörde samstämmighet.

Sedan var det frågan om Turkiet och visumliberaliseringen. Den kommer inte att ske förrän de 72 punkterna har uppfyllts. Det är ledstången för hela den processen. Innan de 72 punkterna är uppfyllda blir det ingen visumliberalisering. Om man har uppfyllt de 72 punkterna då har man uppfyllt de 72 man ska uppfylla.

Jag delar helt Åsa Romsons uppfattning att det är viktigt att tänka på vad som händer efter kriget. Det finns en sådan påbörjad planering från EU:s sida, och det är fråga om ett stöd på lång sikt för att återuppbygga Syrien. Sverige är aktivt i de samtalen. Vi ser naturligtvis ett stort behov av att tänka bortom kriget. Vi måste ändå tro på att någon dag tar kriget slut. Då är det viktigt att Sverige är aktivt.

Det förs nu en diskussion om Nord Stream 2 inom ramen för energionionen och även med tanke på Ukrainas situation. Det är huvudforumet

för vår del. Det är där diskussionen ska föras, och den kommer att fortsätta att föras.

Jag har samma uppfattning om Parisavtalet. Nu är det viktigt att det inte bara har slutits ett avtal utan nu är det EU:s uppgift att se till vad som ska göras för att leva upp till avtalet, gå före och i samtal visa att det är viktigt att implementera avtalet på riktigt.

Eskil Erlandsson ställde frågor om Turkiet. EU har gett uttryck för att situationen är bekymmersam och har gjort ett ställningstagande. Det har å ena sidan varit oro för vad som hände i samband med kuppen och å andra sidan det som händer vad gäller yttrandefrihetsfrågor och andra frågor, massarresteringar, massavskedanden och så vidare. Detta har EU och Sverige gett, och kommer att fortsätta att ge, uttryck för. Vi menar ändå att det bästa sättet att komma framåt är att behålla dialogen med Turkiet. Det är det spåret som gäller.

Vidare talades det om Ryssland och sanktioner. Det är helt korrekt att sanktioner ska eftersträvas.

Jag pratade i går kväll med president Porosjenko om Ukrainasituationen. Presidenten har tydligt uttryckt sin uppskattning för Sveriges starka stöd. Det gäller sanktioner, vårt politiska stöd och vårt ekonomiska stöd. Presidenten kommer hit i november, och då ska vi fortsätta att diskutera.

Här är det andra länder som är problemet. De undrar om de verkligen ska fortsätta med sanktionerna och så vidare. Vi har sagt att när Minsköverenskommelsen har uppfyllts är det en annan situation, men innan dess finns inget underlag för att ändra något. Jag har uppfattat att vi är eniga i Sverige, och regeringen vill att alla inom EU ska fortsätta att vara eniga. Det är A och O.

Vad gäller brexit har också vi uttalat att vi vill se en snabbprocess. Britterna måste bestämma sig. Nu har Theresa May sagt att de avser att någon gång i mars presentera hur de ser på vår framtida relation. Det kommer dock att vara guppigt. Det finns lite olika ambitioner även i Storbritannien om hur det här ska se ut. Några tror att det går att ha kvar allt utom det de inte vill ha kvar. Andra förstår att det nog inte går. Det kommer att bli en svår förhandling.

Sveriges position har varit tydlig. Vi vill ha en bra relation mellan EU och Storbritannien, och vi vill ha en bra relation mellan Sverige och Storbritannien. Det är vad vi jobbar för.

Jag har redan svarat på frågan om arbetskraftsinvandring. Utvecklingen av blåkortet är på gång för framför allt kvalificerad arbetskraft.

Anf. 11 JENS HOLM (V):

Fru ordförande! Jag skulle vilja börja med att ta upp migrationsfrågan. Den kommer att vara en av huvudpunkterna på mötet. Jag beklagar att i förslaget till slutsatser finns det ett ensidigt fokus på att människor ska hållas borta från Europas gränser, att de ska sändas tillbaka om de lyckas komma hit, att så få som möjligt ska komma över gränsen till Europa. Man ska också sluta avtal med tredjeländer – just nu pratar man om flera afrikanska länder – för att hålla kvar människor.

Det här sker i ett sammanhang där vi vet att det finns fler människor på flykt än någonsin sedan andra världskriget. Vi vet att länderna runt om Syrien redan i dag är extremt hårt pressade. Vi vet att Turkiet tar emot

mer än dubbelt så många flyktingar som hela EU gör. Jag hade önskat att fokus hade varit mer på hur alla dessa människor – barn, kvinnor, män, gamla och unga – ska beredas en säker fristad när de är på flykt.

Jag beklagar att det är så lite fokus på att ha ett organiserat och civiliserat sätt att hantera dessa frågor inom EU, att ha en väl fungerande omfördelning. Kan statsministern berätta hur många av de 160 000 som skulle omfördelas som hittills har omfördelats inom EU? Jag skulle önska att det fanns referenser till lagliga vägar in i unionen så att flyktingarna skulle slippa göra de farliga resorna över Medelhavet.

Jag skulle önska att det fanns en mer självkritisk analys av överenskommelsen med Turkiet, som enligt oss i Vänsterpartiet handlar om att belöna en brutal förtryckarregim. Precis som Eskil Erlandsson var inne på kan vi nu se allt fler människor som flyr från Turkiet därför att de förföljs av regimen där. Jag tycker inte att det är hållbart att vi gör Turkiet till vår gränsvakt österut, som sker med överenskommelsen.

I förslaget som ska diskuteras, som kommer att fortsätta att diskuteras på EU-nivå, handlar det om att få en helt och hållet harmoniserad asylpolitik. Det innebär att den ska vara exakt likadan inom hela EU. Jag är orolig för, Stefan Löfven, att det kan försvåra för Sverige att återgå till den mer humanitära och generösa asylpolitik som fanns innan regeringen och de flesta andra borgerliga partierna gjorde överenskommelsen, då gränserna i mångt och mycket stängdes, då vi gick över till temporära uppehållstillstånd – där vi försvårar eller i praktiken omöjliggör familjeåterförening.

Jag skulle vilja fråga statsministern om han kommer att verka för att vi i Sverige, och andra EU-länder som vill, ska kunna ha en mer ambitiös och human asylpolitik inom ramen för omgåendet av EU:s asylpolitik? Kommer statsministern att verka för att vi ska kunna återgå till att utfärda permanenta uppehållstillstånd och familjeåterförening?

Vad gäller eventuella sanktioner mot Ryssland kan jag säga att Vänsterpartiet inte kommer att motarbeta ett sådant förslag. Det som Ryssland tillsammans med Asadregimen gör i Syrien är förfärligt, brutalt och fruktansvärt. Vi måste göra allt vi kan för att förhindra att det återupprepas.

Fru ordförande! Jag skulle också vilja beröra frågan om handelspolitik och de handelsavtal som nu är uppe på dagordningen. Det finns rätt mycket av nyspråk i diskussionen. Det är så gott som ingen som är emot internationell handel. Det är så gott som ingen som är motståndare till att sänka tullar och tariffer mellan världens länder. På det transatlantiska området är tullarna och tarifferna historiskt låga. Men om det finns ett par till att plocka ska det självklart göras.

Anledningen varför fackföreningar, miljöorganisationer, konsumentorganisationer och så vidare går ut på gatorna och demonstrerar mot CETA-avtalet med Kanada och TTIP-avtalet med USA är att de ser den uppenbara risken för att möjligheten att föra progressiv politik begränsas när investeringsskydd skrivs in i investeringsavtalen. Det handlar inte bara om handelsavtal utan det är lika mycket fråga om investeringsavtal.

Vi vet hur det går när man skriver in investeringsskydd i handelsavtal. Det ger bolag möjligheter att stämna stater. Staterna kan omvänt inte stämna bolagen. Just nu förhandlar Vattenfall med tyska staten i en tribunal i Washington. Vattenfall har stämt den tyska staten på ungefär 40 miljarder svenska kronor därför att Tyskland i demokratisk ordning

har valt att avveckla kärnkraften. Vattenfall skulle kunna gå den rättsliga vägen i Tyskland. Det är så man hanterar saker i rättsstater. Det är därför vi har ett domstolsväsen.

2016/17:8
19 oktober

Vattenfall har stämt den tyska staten en andra gång också. Det var när lokalpolitikerna i Hamburg införde hårdare krav på Vattenfalls nya kol-kraftverk Moorburg utanför Hamburg. Det blev till slut en förlikning där Tyskland faktiskt sänkte miljökraven på Vattenfalls kol-kraftverk.

Jag tycker, fru ordförande och herr statsminister, att det här visar klart och tydligt hur möjligheten att föra en ambitiös miljöpolitik, konsument-politik, facklig politik och kort och gott en progressiv politik kringskärs när vi skriver in investeringsskydd i internationella handelsavtal.

Jag har tagit upp några konkreta exempel från verkligheten, men vi skulle också kunna titta på vad forskningen säger. Jag har en avhandling med mig här, *Environmental Policy Space and International Investment Law*, från Stockholms universitet 2012. Den handlar just om risken för att en progressiv miljöpolitik begränsas när man skriver in så kallade investeringsskydd i internationella handelsavtal.

På s. 325 i avhandlingen – som för övrigt har skrivits av numera dok-torn i miljö rätt och tillika EU-nämndens ordförande Åsa Romson – dis-kuterar just möjligheten att plocka ur investeringsskyddet i internation-ella avtal just för att säkerställa att vi har kvar möjligheten att föra en progressiv miljöpolitik.

Jag skulle med anledning av det, fru ordförande och statsminister Ste-fan Löfven, vilja fråga statsministern om han är beredd att verka för det. Det är nu på detta toppmöte som vi sänder ut signalerna till förhandlarna som förhandlar både CETA-avtalet och TTIP-avtalet. Är statsministern beredd att plocka ur investeringsskyddet i avtalen så att stora bolag inte kan stämma stater i domstolar eller tribunaler utanför det ordinarie rätts-väsendet?

Jag vill avslutningsvis också fråga om den så kallade deklaration som har tagits fram om CETA och den rättsliga status som den deklarationen har. Vi fick tidigare höra från handelsminister Ann Linde när hon var här förra veckan att deklarationen ska ha samma rättsliga status som CETA-avtalet i sig. Kan det verkligen vara på det viset? Varför lägger man då inte in CETA-deklarationen rätt in i avtalet? Då blir det oomtvistat att den har samma legala status. Det skulle jag också vilja ha svar på.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag kan tillägga att avhandlingens fokus är investeringsavtal mellan rika och fattiga länder och inte särskilt på CETA-avtalet eller TTIP. I övrigt är det bli trevligt att bli läst även till s. 325.

Anf. 13 TINA ACKETOFT (L):

Jag gratulerar ordföranden till att ha blivit läst så här efteråt. Det är inte alla som blir det efter att en avhandling har lämnats in. Jag ska för-söka föra mig tillbaka till allvaret.

Den katastrof som vi nu ser utspela sig runt omkring våra gränser hade egentligen bara kunnat stoppas genom att al-Asad hade blivit stop-pad, IS inte funnits, och så vidare. Det vet vi allihop. En stor orsak till att det ändå ser ut som det gör i dag är att vi inte har haft en gemensam soli-

darisk och generös flyktingpolitik inom EU:s alla 28 länder, säger jag fortfarande fastän det blir 27.

Därför är det oerhört viktigt att man fortfarande hela tiden repeterar att ingångna avtal ska hållas och genomföras, och så vidare, så att vi verkligen får en sådan ordning på plats. Det vi nu ser är inte ens början på slutet, skulle jag vilja påstå, utan en världsordning som tyvärr kommer att bestå under en lång period.

Får vi inte en gemensam politik i ordning kommer ännu fler människor att dö helt i onödan. Det har vi dryftat många gånger, men jag vill ändå lyfta upp det igen. Det är oundvikligen så att vi måste ha en gemensam asyl- och migrationspolitik för att kunna lösa denna kris.

Statsministern sa att viseringsfriheten för Turkiet inte kommer att infalla förrän alla de 72 punkterna på listan är genomförda. Det hoppas jag verkligen att man aldrig att man aldrig kommer att tumma på oavsett hur lång tid det kommer att ta för Turkiet att genomföra listan.

Det är i de 72 punkterna att man fortfarande från Turkiets sida anser sig vara berättigade att förfölja våra politiska kollegor, MR-aktivister blir förföljda, journalister blir förföljda och kurdernas rättigheter åsidosätts till den milda grad som de görs.

Man måste hålla båda tankarna i huvudet samtidigt. Ja, Turkiet får viseringsfrihet den dag de har genomfört detta. Men vi får aldrig någonsin släppa tumskruvorna på dem när det gäller dessa frågor. Där tror jag att vi är överens och att ingen har backat hittills och inte heller kommer att göra det.

Jag ska inte ge mig in på handelsavtalet. Jag har inte läst avhandlingen, det måste man nästan göra. Men som liberala har vi inte och har aldrig haft de farhågorna. Vi anser att handel mellan nationer och över gränser är det som lyfter människor ekonomiskt men också frihetligt.

Vi hoppas innerligt att handelsavtalen nu håller på att komma på plats. Det ger oss från Sveriges sida möjligheter att föra in viktiga frågor som rör miljö och arbetsrätt som vi brinner för. Vi kan på så sätt få ännu fler med oss på vår bog. Jag hoppas att handelsministern fortsätter att stå i bräschan för handelsavtalen för trots s. 293 i denna avhandling.

Sedan till frågan om Ryssland. Jag vet inte hur många gånger jag hört "enighet" i dag. Enighet är väldigt bra så länge som man vet vad man är enig om. Man ska ha fokus i enighet i Rysslandsfrågan på EU-nivå, säger statsministern. Det är väldigt bra att se att man numera pekar ut Ryssland som en av aktörerna i den humanitära kris som nu utspelas i Syrien. Men det är inte så bra om man backar tillbaka, inte vågar gå i bräschan för någonting och inte vågar ta ledartröjan. Det handlar om att inte våga föra en mycket tydligare linje när det gäller sanktioner både som de är och eventuellt utökade. Att göra det är inte att bryta en enighet utan att vara ledare. Där har Sverige ett otroligt ansvar.

Statsministern har hela tiden lyft fram att han nu hyser en oro för Nord Stream 2 och att frågan behöver hanteras på EU-nivå. Det är väldigt bra, men det vet vi redan. Det är inte vad som behövs nu. Nu behöver vi veta att statsministern kommer att ta upp denna fråga och föra upp den på dagordningen.

Man kan inte å ena sidan driva ekonomiska sanktioner mot Ryssland och å andra sidan inte gå emot en gasledning som i andra änden kommer att klirra rakt in i den ryska kassan. Det går inte ihop och är inte logiskt.

Vi har drivit frågan under en lång period. Tidigare har jag fått höra ett antal undanflykter. Det är att det inte är en svensk fråga utan en EU-fråga. Det är vi nu överens om.

2016/17:8
19 oktober

Min fråga till statsministern är igen: Avser statsministern att driva Nord Stream-frågan tillsammans med de tio nationer som skrev under ett brev där man lyfter fram farhågan med att ha en gasledning som klirrar rakt in i den ryska kassan? Kommer statsministern att ta upp detta? Han har nu alla möjligheter på torsdag och fredag att lyfta upp denna fråga.

Jag säger inte att det kommer till ett avgörande. Jag säger att statsministern måste vara den som tar ledarflaggan i denna fråga. Vi kan inte ha en gasledning som löper utanför Gotlands kund och rakt in i statskassan i Ryssland. Det är inte utökade sanktioner vi talar om här. Den diskussionen är väldigt viktig, och den måste vi ta. Skälen för att stoppa Nord Stream 2 är helt uppenbara.

Därför skulle jag vilja höra inte bara att vi nu är helt eniga om att det är en EU-fråga utan att vi är eniga om att situationen har förändrats från Nord Stream 1. Det har den gjort, avsevärt. Jag vill höra att vi är eniga om att statsministern är den som ska samla de tio nationerna som skrev under brevet och åtminstone vara den elfte när han nu inte var den förste.

Anf. 14 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen och inledningen!

Det är en orolig omvärld vi är i just nu. Det är väldigt många frågor som är akuta på EU:s dagordning.

När det gäller handelsfrågorna har jag inte så mycket mer att tillägga. Jag stämmer in det som statsministern säger om CETA-avtalet och TTIP och att det är viktigt att driva på dem. Vi fick i fredags av handelsministern en genomgång av hållbarhetskriterierna som ändå finns med i avtalet om CETA-avtalet. I den delen hoppas jag att vi snart kan gå fram och komma i mål med CETA-avtalet.

När det gäller frågan om Syrien är det glädjande att höra att EU tänker införa sanktioner gentemot ryska entiteter som en markering. Vi alla instämmer väl i att det är en fruktansvärd situation i Syrien. Det är väl bara att hoppas att statsministern är med och trycker på rejält när det gäller den delen.

När det sedan kommer till migration har rådets ordförande Donald Tusk skrivit om att för östra Medelhavsrutten har inflödet av irreguljära migranter minskat med 98 procent medan den centrala Medelhavsrutten är på samma nivå som 2014 och 2015. Det är klart att om det finns 65 miljoner människor på flykt och 244 miljoner migranter som är i rörelse måste EU vidta vissa åtgärder om vi nu ska ha en reglerad invandring. Det är den stora frågan. Hur mycket kan vi ändå hjälpa till i den situation som många människor i dag lever i?

För oss som kristdemokrater är det viktigt att EU försöker att få ett hållbart system i migrationsfrågorna. Samtidigt måste EU göra mer för att fler människor ska kunna söka skydd också i EU. Det går inte att ha ett helt Fort Europa även om vi har kontroller vid gränser måste vi hitta andra vägar för människor att kunna söka skydd, och vi måste kunna ta emot fler och inte helt stänga alla gränser så att inga människor ska

kunna söka skydd här. Men det krävs att fler EU-länder, som vi alla är inne på, är med och tar det ansvaret.

Där tycker jag att det finns för lite diskussion om incitament för att vilja ta emot fler flyktingar. Det skulle vara intressant att höra om statsministern har några inspel på det. Hur ska vi få flera? Man kan ju jobba med piska, men man kan också jobba med morot för länderna att verkligen ta emot och kanske också förstå den demografiska utmaningen som EU står inför.

Det internationella åtagandet gäller flera länder. Vid den konferens i FN som var i New York häromveckan bestämde man sig för att satsa 40 miljarder kronor. Det är egentligen en väldigt liten summa. Det är ungefär vad Migrationsverket begärde i extramedel i Sverige för detta år. Det är klart att det låter fint i pressmeddelanden med 40 miljarder. Men det är inte särskilt mycket om vi ser till det stora antalet flyktingar som är i rörelse. Här måste regeringen och EU fortsätta att driva på det internationella åtagandet.

Sedan gäller det de olika direktiv som diskuteras. Det jobbas för fullt. Det är viktigt att vi hela tiden har inspel för var Sverige vill stå. Där vi vill från Kristdemokraterna när det gäller asylprocedursdirektivet att familjemedlemmar inte ska skiljas åt. När det gäller frågan om att harmonisera och lista säkra ursprungsländer är det viktigt att det ändå finns en ventil för att olika länder ska kunna göra annorlunda bedömningar. Det ska inte vara ett så harmoniserat system att ingen kan göra egna undantag.

När det gäller vidarebosättningsprogram och hur man ska kunna gå vidare är det viktigt att vi alla har talat om fler lagliga vägar. Jag vet att regeringen är väldigt tveksam när det gäller lagliga vägar in och vad det egentligen ska betyda. Det talas om olika återvändandeavtal för att länder ska ta tillbaka sina medborgare. Men hur ska vi göra ett strukturerat EU-vidarebosättningsprogram som kommissionen har talat om? Hur ska det gå till, och vad händer på det området? Kan statsministern säga någonting om det?

Sedan har vi från Kristdemokraterna också förespråkats systemet med humanitära visum. Det måste finnas någon ventil för människor att kunna söka till Europa utanför våra gränser. Hur ser regeringen på detta med humanitära visum?

När det gäller migration tycker jag att blåkortsdirektivet bör vidgas. Jag tagit upp med statsministern tidigare att jag tycker att det bör vidgas, som flera av oss här tycker, med möjligheter till arbetskraftinvandring. Men jag antar att statsministern tyvärr inte kommer att driva den frågan på mötet.

Avslutningsvis vill jag ta upp frågan om Ryssland. Jag tror att enigheten har en viktig funktion. Om vi inte är eniga i EU utan löper amok åt olika håll tror jag det är en stor fara i relationerna till Ryssland. Samtidigt ska det inte lättas på de sanktioner som finns om inte Minskavtalet implementeras.

Vi måste också se till att sanktionerna mot individerna kvarstår, och de kommer att omförhandlas i mars 2017. Det handlar också om att inte stödja visumliberaliseringsprogram som det tidigare var på tal om tillsammans med Ryssland. Vi hade en diskussion, men sedan togs det bort för något år sedan. Det är viktigt att inte heller det kommer tillbaka.

Statsministern bör också trycka på för att de sanktioner som ska omförhandlas i januari ligger kvar. Jag tror att enighet är bra, men samtidigt måste statsministern, precis som mina kollegor här säger, fortsätta att trycka på när det gäller både Nord Stream och övriga sanktioner.

2016/17:8

19 oktober

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag börjar med Jens Holm och frågorna gällande migration. I de här slutsatserna är det fokus på det externa. Det är sant. Men det är inte så att den andra dimensionen saknas, för det pågår ju ett arbete nu med hur vi ska kunna få alla medlemsländer gemensamt att faktiskt ta ett större ansvar för att ta emot flyktingar.

Det arbetet pågår alltså. Det handlar både om att hålla koll på våra yttre gränser, att stödja länder och närområden och naturligtvis också att göra vårt inom EU. När det gäller det gemensamma EU-asyllsystemet finns det inte med den här gången utan återkommer i december. Det är det enkla skälet.

Vidare är det väl ändå så att om vi nu har fem sådana compacts och kan hjälpa länder i exempelvis Afrika så är väl det inget dåligt? Jag tycker i så fall att det är bra om vi kan hjälpa dem och utveckla så att människor slipper fly över Medelhavet. Jag tycker att det är en bra politik, och det var ju det vi kom överens om med flera afrikanska länder när vi sammanträdde i Valletta, för, tror jag, snart ett år sedan nu. Det var precis detta: Hur får vi i gång ett arbete som gör att människor inte behöver fly?

Jag tycker alltså att detta är bra, men det undantar naturligtvis inte vårt ansvar för de människor som ändå behöver fly. Den uppfattningen delar jag.

Gällande Turkiet vidhåller jag min uppfattning att vi behöver ha en dialog. Det är ingen tvekan om att det är stora problem med Turkiet och den utveckling vi har sett, men jag tycker ändå som princip att det är bra att man har en dialog också med länder där vi inte är helt tillfredsställda med hur det ser ut i landet, så att säga.

När det gäller det gemensamma systemet kommer det som sagt var upp nästa gång. Man kan inte redan nu säga att det blir ett system som innebär att inget land kan göra något utöver det gemensamma systemet. Det kan vi inte säga vid det här tillfället, men den diskussionen kommer upp på nästa möte i Europeiska rådet.

När det gäller handelsavtal och CETA finns det ju inget i CETA som säger att ett land inte kan fatta politiska beslut om förändring, till exempel stärka miljöfrågor eller arbetsrättsliga frågor. Det finns ingenting i CETA som säger det, så i den meningen är det ett progressivt avtal. Att man ändå har ett investeringsskydd, sist och slutligen, om det skulle bli expropriering eller något sådant, tycker inte jag är så konstigt. Men det är något helt annat än att inte godkänna politiska beslut. Jag hävdar att så är det inte. Jag kommer alltså inte att verka för att plocka bort investeringskyddet. Avtalet är ju förhandlat och klart.

När det gäller TTIP återstår mycket mer, och där vet vi inte ens hur processen kommer att fortsätta. Det kommer ju inte att komma på tal nu, med tanke på att det är så nära USA:s presidentval, och hur fort den nya administrationen ska få i gång de diskussionerna är svårt att svara på.

TTIP kommer att ta betydligt längre tid. CETA är färdigförhandlat, och då ska vi inte gå in och plocka bort saker, utan det är som det är.

Till Tina Acketoft vill jag säga att jag uppfattade att vi var överens åtminstone när det gäller den gemensamma asylpolitiken. Angående Turkiet är det de 72 punkterna. Det är ledstången.

Vi går ju i bräsch när det gäller Ryssland. Det är faktiskt det vi gör. Det är Sverige som är väldigt tydligt vad gäller sanktioner. När det gäller sanktioner i Syrien har vi sagt att om vi kan uppnå en enighet så det är klart att vi gärna vill diskutera en möjlighet att utveckla det. För Ukraina finns det en speciell ordning. Det som är kopplat till Syrien är precis upptaget, och det har vi gett uttryck för. Men det vill till att vi blir eniga också, för enigheten har en stor betydelse.

När det gäller Nord Stream 2, så är det både ja och nej. Visst har det hänt saker. Men Nord Stream 1 fullföljdes faktiskt under en tid när Ryssland hade gått in i Georgien. Det var alltså inte så att Ryssland var helt vitt och oskyldigt i det avseendet vid det tillfället. Nu ligger det rör där nere. De ligger inte på vårt territorialvatten, och det är därför som det är EU-rätten och energunionen EU som vi kan driva på för.

Detta har vi sagt, så det behöver jag inte ta upp nu. Det har vi redan gjort. Vi har redan tagit upp det till EU och sagt att vi ser ett antal saker här som ska göras inom ramen för EU och som vi bör diskutera. Det gäller allt från energisäkerhet och tillgång till och beroende av energi, det gäller Ukraina och det gäller miljöfrågor inom EU-rätten. Detta har vi gjort.

En ytterligare dimension är det som kan bli på vårt eget vatten som har med hamnar och annat att göra. Men inom EU är det redan gjort.

Det var några som skrev ett brev. Jag tycker inte att det brevet är det avgörande i den här frågan. Det var några som skrev under det, ja, men det var några som inte gjorde det också. Sverige har inte ensamt valt att inte göra det. Frågan finns på dagordningen, vi har en diskussion om det som är i gång och det tycker jag är bra.

Désirée Pethrus talade om migration och lagliga vägar. Det har vi haft uppe förut. Det är till exempel bra att vi inrikes i Sverige har ett avtal om att vi ska öka på antalet kvotflyktingar. Det är något som vi naturligtvis också vill se på EU-nivå och som jag var med och drev i New York för några veckor sedan på toppmötet med ca 50 länder. Där blev det ändå en förbindelse att fördubbla antalet kvotflyktingar. Det är i dag någonstans runt 100 000. Om man fördubblar det är det ändå ett steg framåt. Jag säger inte alls att det räcker, men det händer ändå saker för att vi ska kunna utöka den möjligheten.

Vad gäller incitament att ta emot finns nu ett förslag från kommissionen som alla länder tittar på. Vi återkommer och ska diskutera det på Europeiska rådet i december.

Processen med blåkort pågår och ska fullföljas enligt de kriterier som är gjorda för det.

När det gäller Ryssland finns det ingenting om visumliberalisering. Det är borta, så det behöver vi inte ens nämna. Det är ingen som driver det, så det kommer inte ens upp på bordet.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Nu har vi gått hela varvet runt, och vi har endast lite tid kvar. Jag kommer att ge ordet och knacka efter två minuter för att det ska vara

möjligt att hinna med både frågor och någon replik från de grupper som har fler än en ledamot i nämnden.

Jag har förstått att Ulrika Karlsson från Moderaterna vill ha ordet.

2016/17:8

19 oktober

Anf. 17 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Ja, det vill vi, fru ordförande, och det är för att vi behöver höra lite tydligare svar från statsministern.

Vi börjar i den änden. Det handlar om Ryssland. Att det inom EU-kretsen finns olika syn på Ryssland är ingen hemlighet. Det vet vi. Inte minst Ryssland självt utnyttjar detta faktum med stor precision och framgång.

Vi måste ha mod att stå upp för mer än prat. EU har ännu inte beslutat om några sanktioner mot Ryssland kopplat till deras agerande i Syrien, utan det förväntas komma upp nu – givet då att Storbritannien och Frankrike har lyft upp frågan. Sverige var inte med i den kretsen, och det beklagar vi.

Statsministern säger att vi är positiva till sådana sanktioner under förutsättning att vi når enighet. Men nu får statsministern ursäktas: Att gå in i en förhandling med det primära målet att nå enighet är ju inte så bra. Man måste ju gå in i en förhandling och veta vad man vill. Här gäller det att Sverige driver på. Det måste få politiska och ekonomiska konsekvenser att agera på det sätt som Ryssland gör såväl i Ukraina som i Syrien.

Vi tycker att det är läge för statsministern att lyfta upp de här frågorna, vara drivande och ha en ledande position och vara tydlig med att det måste få konsekvenser. För att få till en förändring måste man helt enkelt driva och leda.

Jag måste därför upprepa den fråga som jag ställde till statsministern för att höra det svaret igen: Är statsministern beredd att utställa ett löfte om att driva på för förstärkta sanktioner mot Ryssland, kopplat till Rysslands agerande i Syrien och i Ukraina?

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Jag ska påminna om att statsministern är här för att samråda när det gäller ståndpunkten kring det man ska besluta om på Europeiska rådet.

Anf. 19 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Det fanns en sak som jag inte nämnde tidigare i mitt huvudanförande. Vi har ju tidigare anmält avvikande mening kring Efsi, alltså den europeiska investeringsfonden. Vi vidhåller samma uppfattning, för vi tycker inte att man ska tillsätta en sådan fusion med kanske sex marknadsexperter ledda av en direktör som bestämmer om svenska företag ska få investeringspengar från svenska skattepengar eller inte. Jag ville bara nämna det kort.

I diskussionen om Parisavtalet vände och vred Åsa Romson, EU-nämndens ordförande, på det och menade att vi menar att eftersom Sverige är en så liten spelare på den stora internationella marknaden vad gäller CO₂-utsläpp så har det kanske inte så stor betydelse.

Det är inte det jag menar. Jag menar precis tvärtom. Sverige är en liten spelare som förvisso påverkar utsläppen i världen – absolut, det gör vi. Men det är de stora spelarna som bidrar till de stora utökade utsläppen i världen och inte Sverige i sak.

Tittar vi på utsläppen ser vi att de låg på 57,6 miljoner ton 2002. År 2014 låg de på 54,4 miljoner ton. Då ska det också tilläggas att Sverige har minskat utsläppen med 20 procent de senaste 20 åren. Men om man tar med konsumtionsperspektivet har vi ökat våra utsläpp med 15 procent, eftersom länder som vi handlar med ständigt släpper ut mer växthusgaser.

Det är det jag vänder mig emot. Man kanske skulle ha tagit ansvarsfördelningen innan man gick till beslut så att vi kunde försäkra oss om att rätt länder också vidtar rätt åtgärder. Tyvärr var det inte det vi fick se i och med Parisavtalet, och det vill jag bara beklaga och ta med här. Vi har ju också en enighet i riksdagen, utöver SD, med den här uppfattningen.

Det kan också leda till att EU får en makt över beslut över de frivilliga så kallade åtagandena, och det tror jag är fel väg att gå. Jag hade hellre sett en utveckling mot mer frivilliga åtaganden och mer frivilliga diskussioner för att också påverka de stora utsläppsländerna, men jag ser inte att vi har gått den vägen. Jag ville bara förtydliga det.

Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! När det gäller Ryssland, Syrien och sanktioner tog Storbritannien och Frankrike upp detta, och Sverige har varit med på att vi bör titta på möjligheten att utöka sanktionerna.

Det fanns ingen enighet i FAC i måndags om detta – långt ifrån en enighet. Och då säger även Storbritannien och Frankrike att då driver de inte det kravet, för det är viktigt att vara eniga. Där har vi samma uppfattning: Enigheten är viktig i sig.

Om man inte kan uppnå en enighet tycker jag inte att det är så intelligent att hålla på och driva detta själva. Kan vi uppnå en enighet – yes, då ska vi göra det, och vi säger att vi är för de sanktionerna. Men nu är det långt, långt ifrån någon sådan enighet. Man kan stå och ropa i öknen själv om man vill det, men det hjälper så väldigt, väldigt lite. Enigheten har en väldig betydelse.

Däremot kom man överens om att man skulle titta på möjligheten att ”with the aim of imposing further restrictive measures against Syria targeting Syrian individuals and entities”. Om det nu inte gick att få någon enighet på den kanten när det gäller Ryssland så tittar vi på möjligheten med Syrien. Det håller man på med nu, och det tycker jag är bra. Det är ett sätt att ta det framåt.

När det gäller Skalins inlägg så kommer implementeringen inte att handhas här. Jag förstår poängen, och jag hör vad som sägs. Men det är ingenting som kommer att diskuteras under torsdag och fredag.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Med detta får vi tacka statsministern. Vi löper ut på övertid, och därför ger jag inte ordet igen till de grupperingar som bara har en ledamot och som har fått en runda. Så har vi gjort vid tidigare samråd.

Nu kommer vi till vår beslutsdel, och där ska vi sammanfatta om det finns stöd för regeringens ståndpunkt när det gäller beslutet om rådsslutsatser på EU-toppmötet. Det finns viftningar om avvikande meningar.

Anf. 22 JENS HOLM (V):

Vi har två avvikande meningar. Den ena rör migrationsdelen i slutsatserna. Jag hänvisar till det jag sa tidigare om att vi tycker att det är ett ensidigt fokus på att hålla människor borta. Vi tycker att fokus borde vara på att rädda människor som är i nöd. Vi tycker också att statsministern här och nu borde motsätta sig de ambitioner som finns att totalt harmonisera asylsystemet. Även om det kommer upp senare är det nu man kan skicka dessa signaler.

Vår andra avvikande mening rör att vi tycker att EU borde följa de länder i världen som plockar ut investeringsskydd ur internationella handelsavtal, till exempel Australien, Brasilien och Indien. Det är exempel som jag har läst om i den avhandling jag nämnde. Vi tycker att statsministern borde lyfta upp detta, i synnerhet vad gäller CETA och TTIP. Det ska inte finnas någon möjlighet för bolag att stämma stater.

Anf. 23 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vill bara poängtera att vi anmäler avvikande mening vad gäller utvecklingen mot det gemensamma asylsystemet. Jag kanske var lite otydlig tidigare, och det vill jag korrigera.

Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Varje gång vi har uppe migrationsfrågorna brukar jag hänvisa till mina tidigare avvikande meningar om humanitära visum och arbetskraftsinvandring, som jag tror är gemensamt för Alliansen.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Tycker du att allihop är relevanta när det gäller just dessa rådsslutsatser? Det är bara en kontrollfråga.

Anf. 26 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ja, eftersom det handlar om hur vi ska hantera externa relationer.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt vad gäller beslut om rådsslutsatser på kommande toppmöte. Oliklydande avvikande meningar har anmälts från V, SD och KD.

Jag önskar statsministern lycka till och välkommen tillbaka till återrapport i kammaren torsdagen den 27 oktober kl. 15.30. Då får vi veta mer om vad som verkligen har sagts på alla era intressanta samtal.

Sammanträdet är härmed avslutat.

Innehållsförteckning

§ 1 Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S).....	4
Anf. 5 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	5
Anf. 6 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	7
Anf. 7 JOHNNY SKALIN (SD)	8
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C).....	11
Anf. 10 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	12
Anf. 11 JENS HOLM (V)	13
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 13 TINA ACKETOFT (L)	15
Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	17
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	18
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 17 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	20
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	21
Anf. 19 JOHNNY SKALIN (SD)	21
Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	22
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 22 JENS HOLM (V)	22
Anf. 23 JOHNNY SKALIN (SD)	22
Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	23
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	23
Anf. 26 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	23
Anf. 27 ORDFÖRANDEN	23